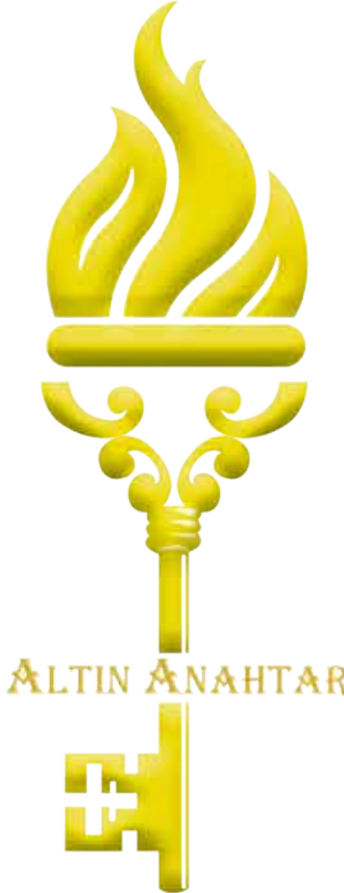

0'dan %100'e
TAKTİKLERLE
DİL BİLGİSİ SORULARI
(Hap Bilgilerle Öğreten Sorular)

Halil Çetin - Ebru Kış - Cemal N. Uğureli

A'dan Z'ye Aşamalı
Profesyonel Soru Dizilişi

ALTIN ANAHTAR

ALTIN ANAHTAR

CÜMLENİN ÖGELERİ TESTİ

Cümlelerin ögeleri: Cümlelerin anlamını bütünleyen ve kelime veya kelime grubunun anlamını cümledeki görevine yönelik tamamlayan parçalarıdır.

Örnek:

Gördüm.

Y.

Bana önerdiğin o kitabı dün gördüm.

Nesne Z.T. Y.

Bana önerdiğin o kitabı dün okulun kitaplığında gördüm.

N. Z.T. D.T. Y.

DİKKAT: Öncelikle cümleyi anlamak esastır. Cümlelerin ögelerini görmek için önce yüklemi bulmak gerekir: Sırasıyla önce yüklemi sonra özneyi sonra diğer ögeleri bulunuz.

1. "Yüklemler çekimli fiilden (kip ve kişi eki almış fiilden) oluşabilir:

Not:

Haber kipi: Zaman bildiren (-yor, -mış, -dı, -acak, -r) kiplerdir.

Dilek kipi: Dilek-şart, istek, gereklilik, emir bildiren kiplerdir."

Aşağıdakilerden hangisi çekimli fiil değildir?

- A) Gülüyorum. B) Anlamadın.
C) Bilmiyorduk. D) İzleyeceksiniz.
E) Doğrudur.

2. **Aşağıdakilerden hangisi çekimli fiil değildir?**

- A) Gidecekse B) Biliyormuş
C) Küçükken D) Gitsin
E) Otur

3. **Aşağıdaki altı çizili yüklemelerden hangisi isimdir?**

- A) Bugün ben pirimi gördüm.
B) Ustam beni açlattı.
C) Gelecek çok güzel gelecek.
D) Bu film çok eskidir.
E) Bana doğruyu söyle.

4. "Genellikle çekimli eylemlerin cümlede öge olarak görev adı yüklemidir."

Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözcük yüklem değildir?

- A) Yüreğime bir ağır hüznün çöküyordu.
B) Arık ata kuyruğu yüktür.
C) Bir büyük boşlukta bozuldu büyü.
D) Nasıl hatırlamazın o türküyü?
E) Niye öyle bakıyorsunuz?

ALTIN ANAHTAR

5. **Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi çekimli bir fiil değildir?**

- A) Ahmet ve kardeşi birlikte geliyorlar.
B) Betül tezini hazırladı.
C) Hatice Hanım, her gece, ona üç kandil yakarmış.
D) Annem beni çok güldürürdü.
E) Meşin kaplı bir günlüğüm vardı.

6. "Yüklemler isimden oluşabilir."

Aşağıdakilerden hangisinde yüklem isimdir?

- A) Kuşlar da gitti.
B) Sokaktan gürültüler geliyor.
C) Sürü köye yaklaştı.
D) Kervan uzaktan geçiyor.
E) Sen daha çocuksun.

7. Ek fiilin geniş zaman eklerine (-im, -sın, -dır / -iz, -sınız, -dırlar) "bildirme ekleri" denir. Bu eklerle oluşan yüklem, isim cümlesi kurar.

Örnek: Sen, bir gülsün.

Y.

Bu, iştir.

Y.

Ben, doktorum.

Y.

Aşağıdakilerden hangisi isim cümlesi değildir?

- A) Daha deniz görmemiş bir çoban çocuğuyum.
B) Bu dağların eskiden âşinasıdır soyum.
C) Bekçileri gibiyiz buraların.
D) Bu tenha derelerin görmediği gün yoktur bizi.
E) Güleceksiniz siz de bir gün herkes gibi.

8. **Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi yüklem değildir?**

- A) Ben ve annem beraber yaşıyoruz.
B) Zengin renklerini ufkuma dök ey bahar!
C) Sonsuzluğu yaşatmak istedik sevgimizde.
D) Artık Turgut'u düşünmek istemiyorum.
E) Otuz iki dişten çıkan, otuz iki mahalleye yayılır.

9. "Yüklemler cümlenin sonunda bulunursa kurallı cümle; cümlenin başında veya ortasında bulunursa devrik cümle ortaya çıkar."

Örnek: Sen yanıma gel.

Yüklem

Yanıma gel sen.

Yüklem (Devrik)

Aşağıdakilerin hangisi devrik cümledir?

- A) Bu kahkahanın içinde deminki gülüşe benzemeyen bir kırklık vardır.
B) Ortak konuşma ve yazı dilinin kelimelerini değiştirmeye çalışmak anlamsızdır.
C) Ne çapkın komşumuzdun sen Fahriye Abla!
D) O, büyük hükümdarlığını böyle bir babanın oğlu oluşuna borçludur.
E) Konya'da bulunduğum yıllarda beni sık sık meşgul edenlerden biri de Şeyh Galip'ti.

10. **Yüklemin yerine göre aşağıdakilerden hangisi devrik cümledir?**

Dikkat: Cümleyi anlamadan yüklemi vs. bulamazsınız.

- A) Hüseyin Paşa Yalısı'ndaki ziyafetin tarihi bin yedi yüzdür.
B) O, Neriman'ın cevap vermekte gecikmesinden mağrur gibiydi.
C) Yarınlar için tedbirli olmakta her zaman yarar vardır.
D) Kalaylı kaptan su içmek gibidir, komşu kızı almak.
E) Her gün gördüğüm olayları kompozisyon şeklinde yazmaya başladım.

11. **Yüklemin yerine göre aşağıdakilerden hangisi kurallı cümle değildir?**

- A) Evlilik alışverişindeki küçük hesaplardan bunalmıştı.
B) Âşıkların birbirini borç kefiline dönüştürdüğünü gördük.
C) İnsanlar doğar, büyür, evlenir ve borç öderdi.
D) Sibel Can'ın reklamında oynadığı halılardan alırdık evimize.
E) Oysa evlenip mobilya gezmek yerine dünyayı gezmek gerekirdi.

12. "Yüklemler, isim tamlamasından oluşabilir.

Örnek: kapının kolu (isim tamlaması)"

Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi isim tamlamasından oluşmamıştır?

- A) Ben, ceviz ağacıyım.
B) Sen, gül bahçesisin.
C) Sen, çiğercinin kedisisin.
D) Ben, sokak kedisiyim.
E) Biz bir aileyiz.

13. -dır / -dir bildirme eki çoğu zaman düşer.

Örnek: Bu senin için. (senin işindir.)
Yüklem

Benden bu kadar. (bu kadardır.)
Yüklem

Elbise tam bana göre. (bana göredir.)
Yüklem

Aşağıdakilerin hangisinde yüklemde bildirme eki düşmemiştir?

- A) O, çok çalışkan.
B) Reklam mı bu?
C) Yanlış, düşündüğün her şey.
D) Söylediklerim doğru.
E) Yalandır kaygısız olduğum.

14. Yüklem, edat grubundan oluşabilir.

Örnek: Ben küçükken evimiz dünya kadardı.
Y.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi edat grubundan oluşmuştur?

- A) Sırtındaki çuvalın yükü onu hafiften kamburlaştırmıştı.
B) Yarım saat görüşükten sonra tel örgüler görüldü.
C) Senden önce hayatım aysız bir gece gibiydi.
D) Çok karanlıktı ama yıldızlar vardı, sebepler.
E) Sen, gökyüzüme bir meteor gibi girdin.

15. "değil" edatı tek başına yüklem olmaz; kendisinden önceki sözle birlikte yüklemi oluşturur."

Örnek: Bu çizgili yüz, ben değilim.
Yüklem

Aşağıdakilerden hangisi sadece yüklemden oluşmuştur?

- A) Benim değildi bu kitaplar.
B) Şanslı insanlardan değildik.
C) Seni anlamıyor değilim.
D) Unutulmuyor değil ilk aşkıımız.
E) Adam huzurlu değildi sanki.

16. "Yüklem sıfat tamlamasından oluşabilir."

Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi sıfat tamlamasından oluşmamıştır?

- A) Okula gitmek için kalacağı aile, zengin bir aileymiş.
B) O tatilde karşılaştığımız çocuklar, iyi çocuklardı.
C) İlkokulda aklımda kalan tek şey, kırmızı kurdelemdi.
D) Günümüzün dünyası, hızla değişen bir gezegendir.
E) Sevgili, divan şiirinde, serviler gibi salınır.

17. Edat grubu, sıfat tamlaması, isim tamlaması gibi kelime grupları bölünemez.

Örnek: Bizler sıradan insanlarız. (sıradan insanlar/ sıfat tamlaması yüklem görevindedir.)

Aşağıdakilerden hangisi sadece yüklemden oluşmuştur?

- A) Her güzelliğin ardında gözyaşı vardır.
B) Piknik alanında at turu yaptıranlara rastlıyorum.
C) Dedem her gün takvim yapraklarını okurdu.
D) Ali, kocaman gözleri olan, kirpikleri kaşına değen bir çocuktur.
E) Orta boylu, esmer, ay çekirdeği gibi biriydi.

18. "Tamlamalar, edat grupları, ikilemeler gibi kelime grupları bölünemez."

Aşağıdakilerden hangisi öğelerine doğru ayrılmıştır?

- A) Sen/ kapkara gecenin pasparlak yıldızıydın.
B) Anılar /gittikçe uzaklaşan bir gemi gibidir.
C) Annem/ yaklaştıkça uzaklaşan bir hayaldi.
D) Dokuz ay on gün bekleyen bir bebek gibiydim /ben.
E) Sucuların /hiç dinmeyen çingirakları / vardı.

19. Deyimler bölünemez.

Örnek: Çocuğunuz göze gelmiş.

Yüklem
(Deyim)

Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi bir söz grubundan (söz öbeğinden) oluşmuştur?

- A) Parmakla gösterilen biri olmak istemiyordu.
- B) Yol, dik kayalıklardan oluşuyor.
- C) Çocukken yazları köye giderlerdi.
- D) Dışarıda in cin top oynuyordu.
- E) İş makineleri, büyük kesme taşları istifiyor.

20. "Kalp çarpıntlarıyla günleri hesaplayan bir masaldır yalnızlık."

Bu cümlemin yüklemi nedir?

- A) Yalnızlık
- B) bir masaldır
- C) hesaplayan bir masaldır
- D) kalp çarpıntısıyla
- E) kalp çarpıntısıyla günleri hesaplayan bir masaldır

21. **Aşağıdakilerden hangisi sadece yüklemden oluşmuştur?**

- A) Uzaklara gitmeden yaşamış insan, bence yaşamış sayılmamalıdır.
- B) İnsana en büyük kötülük, kendi düşüncesiz kararlarından gelir.
- C) Alnında zehirden acı rüzgârlar esen gurbet akşamlarının bağıryanık yolcusuyum.
- D) Sofrada sohbet, şuradan buradan, üniversite iç meselelerinden başlamıştı.
- E) Bu güzel kız, beni ılık bir bahar güneşi gibi etkilemişti.

22. "Yüklemi olmayan cümleye eksilteli cümle denir."

Aşağıdakilerden hangisi eksilteli cümledir?

- A) Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır
- B) İt dalaştan, bacı kardaştan korkar
- C) El ağlarsa gözünden, anam ağlarsa özünden ağlar
- D) Allah bilir ama kul da sezer
- E) Dışarıda ne ses ne seda

23. **Aşağıdakilerden hangisi eksilteli cümle değildir?**

- A) Dışarıda ne dalga fısıltısı, ne yaprak hışırtısı
- B) Her pencerede kırmızı toprak saksılar ve kararmış gaz sandıkları
- C) İnsanlar konuşa konuşa, hayvanlar koklaşa koklaşa
- D) Az veren candan, çok veren maldan
- E) Hanlar, kervansaraylar yolcuların uğrak yerleriydi

HIZLANALIM - 7

Aşağıdaki cümlelere gereken yüklemeleri yazınız.

1. Bugün benim sana işim düşer, yarın senin bana...
2. Kızım babasına, oğlum da annesine...
3. Bu yıl "Elsa"lı doğum günü yaptık, seneye "Pamuk Prenses"li doğum günü...
4. Her tarafta yükseklik, her tarafta ıssızlık...
5. Yalnız arabacının dudağında bir ıslık...
6. Her pencerede kırmızı topraklar saksılar ve kararmış gaz sandıkları...

24. "Yüklemlerde kimi zaman '-dır' bildirme eki düşer."

Aşağıdakilerden hangisi bunu örneklendirir?

- A) Dilsiz karanlıklarda beliren uykusuzluk
İçimden dışarıya akseden bir yangındır
- B) Bana yalnızlığımı sezdiren uykusuzluk
Koynumda boşluğunu duyduğum bir kadındır
- C) Ey sevgi anladım bu uzaktan sada ile,
Ömrün yegâne lezzetidir hâtıran bile
- D) İçerim yanıyor, dışarım serin.
Zeynep'i bu hafta ettiler gelin.
- E) Ormanlar koynunda bir serin dere,
Dikenler içinde sarı gül vardır.

25. "Yapım eki almış fiil, türemiş fiildir."

Örnek: İçimdeki yangını bir sözüyle söndürdü.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi türemiş bir fiildir?

- A) Annem alışveriş merkezlerini sevmezdi.
- B) Başu ağrıyormuş ne zaman kalabalığa girse.
- C) Kendi hakkımızda çok az şey yansıtıyorduk.
- D) Ben bir çiçekçiyim.
- E) Deniz feneri karanlıkta bize göz kırpyordu.

26. "Yüklemler, isimden oluşabilir. Yapım eki almış olan isim, türemiş isimdir."

Örnek: Senin bu yaptığın, çocukluktur.

Yüklem

Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi türemiş bir isimdir?

- A) Bu temizlik tutkusunun nedenini şimdi bulabiliriz.
- B) Yolcuların hepsi olacıkları hissetmişti.
- C) Bugün de erişilmez o diyara yarın da.
- D) Günler kısaldı son günlerde.
- E) Biz, dönüşü olmayan bir gemide yolcuyuz.

27. "Çok mu büyüktü aşkınız, dedim.

Hayır ikimiz de çok yalnızlık, dedi."

Yukarıdaki altı çizili sözcükler için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Nesne görevinde isimdir.
- B) Yüklem görevinde isimdir.
- C) Yüklem görevinde fiildir.
- D) Özne görevinde isimdir.
- E) Yüklem görevinde zamirdir.

28. Yüklemler, fiilimsiden oluşabilir.

"Fiilimsiler kip eki almaz, fiiller kip eki alır."

Örnek: bitecek (fiil)

biten (fiilimsi)

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde yüklem fiilimsiden oluşmuştur?

- A) Yaşadım
- B) Göreceksin
- C) Anlamalılar
- D) Bilirsiniz
- E) Görenlerdir

29. "Yüklemler bildirme eki (-dır) almış fiilimsilerden oluşabilir."

Aşağıdakilerden hangisinde yüklem fiilimsiden oluşmamıştır?

- A) Hayatın anlamı, gülmektir.
- B) Kötü olan, unutulmaktır.
- C) Zor olan anlaşılmamaktır.
- D) Bu bir yanlış anlaşılmalıdır.
- E) Alıştığımız bir şeydir yaşamak.

30. "Yüklemler birleşik fiillerden oluşabilir: Etmek, eylemek, olmak, kılmak yardımcı fiilleriyle kurulabilir."

Örnek: Bana yardım edin.

Y.

Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi yardımcı fiille oluşmamıştır?

- A) Yarına yetenekli insan tipini hazır etmeliyiz.
- B) Size nasıl yardımcı olabilirim?
- C) Bize her şeyi zorunlu kıldı.
- D) Birden bir güzele nazar eyledi.
- E) Koruklar yeni yeni üzüm oldu.

31. "Yüklemler birleşik fiillerden oluşabilir: -e bilmek, -i vermek, -e kalmak, -e yazmak özel birleşik fiil kurar."

Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi özel birleşik fiilden oluşmamıştır?

- A) Elimde kâğıt ve zarfla oturakaldım.
B) Bu, büyük bir hata olabilir.
C) "Ben bir hiçim" diye zaafını itiraf ediveriyor.
D) İnsanların hayreti beni utancımdan öldürebilir.
E) Senden bana fayda olmadığını bilirim.

32. Etmek, eylemek, olmak, kılmak gibi belli bir yardımcı fiili olmayan, ancak bir yardımcı fiili bulunan birleşik fiillere anlamca kaynaşmış birleşik fiil denir.

Örnek: Sevdiğinden ayrı düştü.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi anlamca kaynaşmış birleşik fiil değildir?

- A) Bu şiirin kafiyeleri denk düşmemiş.
B) Bana en büyük düşmanlığı yapmaktan geri durmadı.
C) Kuyumcu, kesenin ağzını açtı sonunda.
D) Bu olay, herkese zarar verecektir.
E) Su testisi su yolunda kırılır.

33. "Yüklemler, deyimden oluşabilir."

Aşağıdaki atasözlerinden hangisinin yüklemi deyimden oluşmuştur?

- A) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
B) Kavgada kılıç ödünç verilmez.
C) El elin nesine gülerek gider yasına.
D) Otuz iki dişten çıkan, otuz iki mahalleye yayılır.
E) El elin eşeğini türkü çığırarak arar.

34. **Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi deyimdir?**

- A) Üç çocuğuyla kalakalmıştı.
B) Bugün içim içime sığmıyor.
C) Eli elime değince titrerdim.
D) İhtiyar, ağaca yaslanıverdi.
E) El öpmek, şükretmektir.

35. Karadutum, çatalkaram, çingenem
Daha nem olacaktın bir tanem
Gülen ayvam, ağlayan narımsın
Kadınım, kırsığım, karımsım

(Bedri Rahmi Eyüboğlu)

Bu dizelerde "gülen ayvam", "ağlayan narımsın" yüklemidir. Özne (sen) şahıs zamiridir;

Bu dizeleri düz cümleler hâline getirirsek şöyle olur:

(Sen benim) gülen ayvam(sın), (sen benim) ağlayan narımsın.

(Sen benim) kadınım(sın), (sen benim) kırsığım(sın), (sen benim) karımsın.

Bu bilgiye göre aşağıdaki cümlelerden hangisindeki altı çizili sözcük yüklem değildir?

- A) Yağmur yağar, akasylar ıslanır.
B) Ben yağmura deli, buluta deli.
C) Bir büyük oyun bu yaşamak dediğin.
D) Beni ya sevmeli ya öldürmeli.
E) Bu yağmur, işlemez karanlıkta.

36. Bir öğrenegörsün aşkı
Ağacı o vakit seyredin.
(Melih Cevdet Anday)

Bu dizelerdeki yüklemelerin yapısı sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birleşik fiil – Birleşik fiil
B) Basit fiil- Birleşik fiil
C) Türemiş fiil – Basit fiil
D) Türemiş fiil – Türemiş fiil
E) Birleşik fiil – Basit fiil

37. Özneyi bulmak için yüklemle “Fiili yapan ne? Fiili yapan kim?” soruları sorulur.

Örnek: Kedi et yedi.
Özne Nesne

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde özne yoktur?

- A) Rüzgâr esti. B) Yağmur yağdı.
C) Ali, gülüyor. D) Çocuk, ağlıyor.
E) Dışarı çıkılmalı.

38. “Özne, fiili (eylemi) yapandır; nesne ise öznenin yaptığı işten etkilenendir.”

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi özne değildir?

- A) Çocuk, simit sattı.
B) Babam, resim yaptı.
C) Ciğer, yedi kedi.
D) Sanatçı, güfte yazdı.
E) Sporcu, ödül kazandı.

39. “Özne, birden fazla sözcükten / kelime grubundan oluşabilir.”

Aşağıdakilerden hangisinde özne, kelime grubundan oluşmamıştır?

- A) Çocuğun sözleri annesini üzdü.
B) Rüzgârın sesi herkesi ürküttü.
C) Yağmurun şırlıtısı insanı dinlendiriyordu.
D) Salonun kapısını ben kapattım.
E) Dağın eteği canlı bir tablo gibiydi.

40. **Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözlerden hangisi özne değildir?**

- A) Ben o zamanlar malların istif edildiği imalathanenin üstündeki bölmede yatardım.
B) Ne diye düştün bu cehennemin bucağına sen?
C) Sesler, sıcak buğular arasından uzaklaşarak eriyor.
D) Pek az yerde sanat ve mimari gündelik hayata bu kadar yakından karışır.
E) Onlar, hastaneye dışarıdaki hayatın karıştırdığı saatlerde gelmişlerdi.

41. “Hitaplar, özne değil cümle dışı unsurdur. **Örnek:** Zehra, buraya bak!’ cümlesinde Zehra, özne değil cümle dışı unsurdur. Cümlede gizli özne vardır.”

Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi özne değildir?

- A) Dev yapılı, palabıyık bir zabıt, Manastırlı komşumu yerden yere sürüyor, çizmeleriyle çiğniyordu.
B) Hasat mevsiminden sonra haftalarca her nevi hububat aynı yalakta yıkanıp ayıklanır.
C) Her birimiz, etrafımızı çeviren sayısız varlıklar arasında yalnız, yapayalnız Kezban.
D) Hasan hiç tanımadığı yabancı bir memlekette yetim bir yavruydu.
E) Çok iyi bir arkadaştın sen, Çiğdem!

42. "Özneler, cümlede kelime hâlinde bulunmuyorsa gizli özne söz konusudur."

Örnek: Üşüyorsun. (Gizli özne: Sen)

Gülüşüyoruz. (Gizli özne: Biz)

Y.

Aşağıdakilerden hangisinde gizli özne yoktur?

- A) Dünyaya meydan okuyanlardanız.
B) Kapıları kırarcasına vuruyordu.
C) Kalbimi çoktandır incitmişti.
D) Önlerinde tabaklarla bekliyordlardı.
E) Ben seni ne çok özledim!

43. "İsim cümlelerinde, özneyi bulmak için 'Olan kim? Olan ne?' soruları sorulur."

Örnek: Araba, yepyeniydi. (Yepyeni olan ne?)

Özne Y.

Sen, benimsin. (Benim olan kim?)

Özne Y.

Aşağıdakilerden hangisi bunu örneklendirmez?

- A) İnsanı sevmeyenler, kötüdür.
B) Doğaya can veren şey, sudur.
C) Beni hayata bağlayanlar, çocuklardır.
D) İnsanı yıkan, gamdır.
E) Maçı izleyenler, izdiham yarattı.

44. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi öznedir?

- A) Simit yedik.
B) Çay içtik.
C) Cep telefonum düştü.
D) Köpek, kemik yedi.
E) Parmak ısırıldı.

45. Şişesi is bağlamış bir lambanın ışığı.

Her yüze çiziyordu bir hüznün kırışığı.

Yukarıdaki altı çizili sözlerin görevi sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nesne – Özne
B) Özne – Nesne
C) Yüklem – Nesne
D) Özne – Yüklem
E) Nesne – Yüklem

46. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi özne değildir?

- A) Dedemden yadigâr olan bu evi, kışın fırtınası, yazın alevi, daha ben doğmadan ihtiyarlatmış.
B) Fenerin yerden vuran aydınlığı, ona acaip bir şekil veriyor.
C) Ellerini öpmek için yalvarır durur gözlerimin bebeği.
D) Hayatımı, prensiplerimi, her şeyimi, bir küçük işaretinle bırakır gelirim.
E) Kuytu ormanları, tenhâ bağları, geziyor mevsimin yorgun rüzgârı.

47. Aşağıdaki cümlelerden hangisi iki ögeli bir cümledir?

Not: İki ögeli cümle örneğin sadece öznesi ve yüklemi olan veya sadece nesnesi ve yüklemi olan cümledir.

- A) Bu geçit sanki yazdan kışı ayırıyordu,
B) Burada son fırtına son dalı kırıyor.
C) Bu güzel gülüşün cana can katıyor.
D) Kimileri, kurt kuzu masalı anlatıyor.
E) Söz vermiştin bana yanı başımda yaşlanmaya.

48. "Özne, açıklayıcısıyla birlikte verilebilir.

Örnek: Sesin nerede kaldı, her günkü sesin
Özne öznenin açıklayıcısı

Aşağıdakilerden hangisinde özne açıklayıcısıyla birlikte verilmemiştir?

- A) Ben, Kaymakam Mustafa Kemal, Sofya'da ateşemiliter bulunuyordum.
- B) Biz, özellikle de ben, dünyanın merkezi olan Avrupa'yı görmek istiyoruz.
- C) Eyüp, Türklerin eski semti Eyüp, Avrupa toprağının bittiği sahilde yemyeşil duruyor.
- D) Bu rüzgâr, bu deli rüzgâr, bir ordu...
- E) Arabacı ve atlar, artık bizim neşemizin ahengiyle gidiyor.

49. "Öznelere; cümlelerin başında, ortasında veya sonunda olabilir."

Aşağıdakilerden hangisinde özne, ötekilerden farklı bir yerdedir?

- A) En sevdiğimiz romanlardan biridir Tutunamayanlar.
- B) Bizim çok kuşumuz var demek için Semih'in yanına geldi Uzun Süleyman.
- C) Belki bir dikenli yamaçta, belki de ormanda doğmuştu bu kuşlar
- D) Yalan söylüyor o falcı kadın, o Hintli parya!
- E) Kanlıca'nın ihtiyarları bir bir hatırlamakta geçen sonbaharları.

50. Ben, susuz bir bahçeyim.

Yukarıdaki cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Yüklem – Özne
- B) Özne – Yüklem
- C) Nesne – Yüklem
- D) Yüklem – Nesne
- E) Yüklem

51. "Binbir emel ve gururun irili ufaklı yelkenlerini hevesin tatlı rüzgârıyla şişirip hayat denizinde pupa yelken ilerleyen, ben değil miyim?"

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne + Yüklem
- B) Yüklem + Özne
- C) Zarf tümleci + Özne + Yüklem
- D) Özne + Yüklem + Nesne
- E) Zarf tümleci + Nesne + Yüklem

52. "Geniş, siyah gölgesi hayatımı kaplayan, tepemde kanat germiş bir kartaldır yalnızlık."

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne – Yüklem
- B) Yüklem – Özne
- C) Özne – Nesne – Dolaylı tümleç – Yüklem
- D) Nesne – Özne – Zarf tümleci – Yüklem
- E) Zarf tümleci – Dolaylı tümleç – Yüklem – Özne

53. "Nerede o, başımı alıp saatlerce kırlarda dolaştığım, bahçe kenarındaki çitlere değneklerle vurarak, sık yapraklı ağaçları taşıyarak kuş kaldırdığım günler!"

Dikkat: İsim cümlesinde hangi isme "dir" getirilirse o, yüklemidir. Cümledeki yüklemi bulunuz önce.

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüklem – Özne
- B) Özne – Yüklem
- C) Dolaylı tümleç – Özne – Yüklem
- D) Yüklem – Zarf tümleci – Zarf tümleci – Özne
- E) Özne – Zarf tümleci – Yüklem

54. Bugün hava güzel
Bugün içim içime sığmıyor
Annemden mektup aldım
Memlekette gibiyim
Allah'a çok şükür, karnım tok
Elimi uzatsam kahve fincanı dudaklarımdadır
(Cahit Sıtkı Tarancı)

Bu dizelerdeki özneler hangi sözcüklerdir?

- A) Hava – karnım – kahve fincanı
B) Mektup – kahve fincanı
C) Hava – mektup
D) Mektup – çok
E) Memlekette – elimi
55. "Yüklemi gereklilik kipinin tekil 3. şahsı olan bazı cümleler özne almaz."

Örnek: Bu bayramda dedemi ziyaret etmeli.

Z. T. Nesne Y.

Aşağıdakilerden hangisinde bu kurala örnek olacak yüklemeler vardır?

- A) Gül tenli, kor dudaklı, kömür gözlü, sürmeli.
B) Şeytan diyor ki sarmalı, yüz kere öpmeli.
C) "Mühürledim seni kalbime" diye bir içli şarkımız vardı.
D) Zafer ve eğlence bu sarayda hayatın en belirgin akışına yataklık ediyordu.
E) Sarayda öteden beri ipekli döşemeler, sırmalı yastıklar kullanılırdı.

56. Geçişsiz-edilgen cümlelerde özne bulunmaz.

Örnek: Karagöz'e gülünür. (dolaylı tümleç + yüklem)

Aşağıdakilerden hangisinde özne vardır?

- A) Uzaya kaç kere çıkıldı?
B) Mars'a gidildi mi?
C) Bu, kaçınıcı sonbahar?
D) Düşünlerde eğlenilir.
E) Akşamları sahilde oturulur.

57. Geçişli fiilden türetilen edilgen fiillerle kurulan cümlelerde nesnenin yerini sözde özne alır.

Örnek: Kuşlar hep sevilmiştir. (Kuşlar: Sözde Özne)
Özne

Aşağıdakilerden hangisinde sözde özne yoktur?

- A) Çöpler yerlere atılmıştı.
B) Binalar yeniden inşa edilmişti.
C) Tüm simitler satıldı.
D) Çaylar içildi.
E) Evlere gidildi.

58. "Edilgen cümlelerde, nesnenin yerini sözde özne alır."

Örnek: Sınıf iyice temizlendi. (Kim temizledi? Belli değildir. Temizlenen unsur olan "sınıf" sözde öznedir.)

Aşağıdakilerden hangisinde sözde özne yoktur?

- A) Evler uzaktan görülüyordu.
B) Oyuncaklar, yavruya dağıtıldı.
C) Borcuna karşılık mallarına el konuldu.
D) Bu binada çok kötü malzeme kullanılmış.
E) Festivalde, ünlü kemancılar dinletildi.

59. **Aşağıdakilerden hangisi iki ögeli bir cümle değildir?**

- A) Yazı, bir türlü ölümü ortadan kaldıramayan insanlığın ölümüne karşı bulabildiği tek çaredir.
B) Şair, edebiyat için çalışan bir çiraktır.
C) Hoyrattır bu akşamüstüler.
D) Evvela uzaktan dik dik bakan köylüler yanıma yaklaşıyorlar.
E) Sen, Kaf Dağı'nın zirvesine oturan bir prensessin.

HIZLANALIM - 8

Aşağıdaki cümlelerdeki “özne ve yüklem”lerin altını çiziniz.

Dikkat: Yüklem tek bir sözcükten veya deyim, tamlama, edat grubu, birleşik fiil, ikileme gibi bir söz grubundan oluşabilir.

1. Kesintisiz mutluluk renksizdir.
2. Utanması olan insan kolay kolay hata yapmaz.
3. Gülmek insana özgü bir şeydir.
4. Düşüncesiz bir adama akıllıca sözler fayda etmez.
5. Yalnızca yaşlılar değil sarhoşlar da çocuk gibidir.
6. Gücünü doğru yolda kullanmak bir insanın en şerefli görevidir.
7. İnsanın halinden memnun olması kadar büyük bir zenginlik yoktur.
8. Bir insanın sahip olabileceği en iyi şey iyi bir eştir.
9. En büyük yoksulluk sabırsızlıktır.
10. Servetini, aklını ve sözlerini başkalarının mutluluğuna adayan kişinin hayatı boşa geçmemiştir.
11. Serveti her geçen gün arttığı hâlde onu paylaşmayan kişinin aldığı her nefes boşadır.
12. Zenginlik bazen bir insanın yoksulluğuyla örtülmüş olan kötü huylarını ortaya çıkarır.
13. Çok konuşan ve hele de konuştuklarını yapmayan insanın kimsenin gözünde bir değeri yoktur.
14. Bu dünyada azimli ve çalışkan bir insanın başarmayacağı iş yoktur.
15. Fazlasıyla göze batan ve nahoş şakalar kabalığın ta kendisidir.

60. **Nesne:** Öznenin yaptığı işten etkilenen unsurdur.

Örnek: Fırtına, araba devirdi. (Fırtına: Eylemi gerçekleştiren öznedir; öznenin yaptığı işten etkilenen unsur "araba" ise nesnedir.)

Belirtisiz nesneyi bulmak için yükleme "ne?" sorusu sorulur. Bu soruya eylemi gerçekleştiren unsur cevap verirse "özne"; öznenin yaptığı işten etkilenen cevap verirse "nesne" söz konusu olur.

Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi nesne değildir?

Not: Yükleme "ne?" sorusunu sorunuz. Altı çizili sözlerin hangisinin "özne" hangisinin "nesne" olduğuna dikkat ediniz.

- A) Dernek şölen düzenledi.
- B) İnsanoğlu robot yaptı.
- C) Sıcaklar, orman yaktı.
- D) Bilim insanları, yedek organ yapıyor.
- E) Pencereye kuş kondu.

61. "Öznenin yaptığı işten etkilenen unsur olan belirtisiz nesneyi bulmak için yükleme 'ne?' sorusu sorulur."

Örnek: Sana çanta aldım. ("Ne" aldım?)
N.

Aşağıdakilerden hangisinde belirtisiz nesne yoktur?

- A) Çocuk, özgürce süreceği bir bisiklet istiyordu.
- B) Ben çisil çisil yağan yağmur severim.
- C) Depremde birçok bina yerle bir oldu.
- D) Postacı kapıya bir mektup bıraktı.
- E) Gecenin karanlığında ateş böceği gördük.

62. **Aşağıdakilerden hangisinde belirtili nesne kullanılmamıştır?**

Not: Önce yüklemi bulunuz. Sonra "belirtili nesne"yi bulmak için yükleme soru sorunuz: Neyi, kim?

Belirtili nesne, "+ı, i, u, ü belirtme durum eki"ni alır.

- A) Ben seni sevdiğimi dünyalara bildirdim. (NEYİ?)
- B) İhtiyar kadın, gençlik fotoğraflarını bir bir izledi. (NEYİ?)
- C) O şarkıyı yine çal kemancı. (NEYİ?)
- D) Eğitimciler kitap dağıttı. (NE?)
- E) Köylü kadın, sütü kaynattı. (NEYİ?)

63. **Aşağıdakilerden hangisi nesneyi bulmak için yükleme sorulan sorulardan biridir?**

- A) Neyle
- B) Nasıl
- C) Neyi
- D) Nerede
- E) Niçin

64. "Nesne, kelime grubundan (isim tamlaması, sıfat tamlaması vs.) oluşabilir."

Aşağıdakilerden hangisinde nesne yoktur?

- A) Sanatçının arabasını otoparka yanaştırdılar.
- B) Doğanın en güzel renklerini kullandım resimlerimde.
- C) Senin gibisini tanımadım ben.
- D) Hepimizin çocuklarını güzel bir gelecek bekliyor.
- E) İnsanoğlunun akli, akıllı robot üretecek kadar tehlikeliydi.

65. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi "özne + nesne + yükleme" sıralamasına göre değildir?**

- A) Öğretmenler, karne dağıttılar.
- B) Çocuklar, bisiklet sürdü.
- C) Fırtına, ağaç devirdi.
- D) Müziğin sesi yıktı ortalığı.
- E) Yağmur, toprak kokusu çıkardı.

66. Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi "neyi?" sorusuna cevap **vermez**?

Dikkat: Önce yüklemi bulunuz.

- A) Tam otuz beş liraya Çingene Halil'e sattılar şahini.
- B) Sonbaharla birlikte ağaçlar yapraklarını döktü.
- C) Köpekler, Ali'nin etrafında zıplayıp duruyordu.
- D) Hiçbiri toplantıda bu konuyu gündeme getirmedi.
- E) Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?

67. "Alıntı cümlelerde tırnak içindeki cümle nesne görevinde olabilir."

Örnek: Öğretmen: "Filmi izlediniz mi?" dedi.

Özne Nesne Yüklem

Aşağıdaki altı çizili alıntı cümlelerin hangisi nesne görevinde **değildir**?

- A) Kemal Varol: "Acı geçiyor, acı elbette geçiyor, acı çekmiş olmak geçmiyor." der bir şiirinde.
- B) Genç adam, kendi kendine: "Ne kadar değişmişim?" dedi.
- C) Mezarlığı bir koyun sürüsüne benzettiği gün: "Ölüm sürüye katılmaktır." yazmıştı bir kâğıda.
- D) Bir günde doğup can veren altın kelebekler, "Bizden daha genç öldü bu şâir" diyecekler!
- E) "Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın" dizele-ri bize çok şey anlatır.

68. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde nesne **kullanılmamıştır**?

- A) Anneler, kendilerine söylenenden fazlasını bilir.
- B) Her yanı allı pullu bayraklarla bezenmiş bir geminin sokağa yavaşlığını gördü.
- C) Küçük Ağa'nın gençliğinden duyduğu hafifseme tamamen gitmişti.
- D) Paçavralar içindeki yoksul beni yaralar.
- E) Uzun bir zaman sonra annemden bir mektup aldım.

69. Aşağıdakilerden hangisinde nesne vardır?

- A) Ben bir Yakup idim kendi hâlimde.
- B) Yaşaran gözlerimde artık her şey değişti.
- C) Sandım vücuduma doldu o mehtap.
- D) Ben çocukluğumu saklıyorum içimde.
- E) Çocuk, çeşme başında gülümsüyordu.

70. Aşağıdakilerden hangisi nesneyi bulmak için sorulur?

- A) Kime
- B) Nerede
- C) Nereyi
- D) Ne zaman
- E) Niçin

71. Aşağıdakilerden hangisinde belirtili nesne bir söz öbeği (kelime grubu) **değildir**?

- A) Memleketimin meltem rüzgârlı sahillerini özledim.
- B) İki senedir yüzünü görmediğim aydınlık sokakları göreyim.
- C) Gurbette duyduğum sonu gelmez hüzünleri duyumsadım o gün.
- D) Yaprakların döküldüğü hicranlı günleri andım birer birer.
- E) Başını göğsüme yasladı bir çocuğun masumiyetiyle.

72. Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın
Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın
(Mehmet Akif Ersoy)

Yukarıdaki altı çizili sözlerin görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne
B) Nesne
C) Zarf tümleci
D) Dolaylı tümleş
E) Yüklem

73. **Aşağıdakilerden hangisinde nesne vardır?**

- A) İstanbul, Bursa'ya uzak değildir.
B) Çalışkan insanların enerjisi, sorumluluklarından gelir.
C) Uyumayı seven insanlar, görece daha sakin insanlardır.
D) Zaman kalbimi esir etti.
E) Başka kimse yok mu burada?

74. **Aşağıdaki dizelerden hangisinde nesne yoktur?**

- Dikkat:** Önce yüklemi bulunuz.
A) Uzanıverse gövdem taşlara boydan boya,
Alsa bu soğuk taşlar alnımdaki ateşi.
B) Sardı etrafımı gökten boşalan bir zincir.
Komşu hakkı Tanrı hakkıdır.
C) Sen, kaçan bir ürkek ceylansın dağda,
Ben, peşine düşmüş bir canavarım.
D) Köyleri, yolları, dağı, taşı
Isıtıyor avutuyordum.
E) Ben sana yâr demedim mi?
Yanımda kal demedim mi?

HIZLANALIM - 9

Aşağıdaki cümlelerdeki "özne ve nesnelerin" altını çiziniz.

Dikkat: Önce yüklemi sonra özneyi bulunuz. Özneyi bulmak için yükleme "ne? kim? Olan kim? Olan ne?" sorularını sorunuz. Nesneyi bulmak için yükleme "Ne? Neyi? Kimi?" sorusunu sorunuz.

- Gerçek büyük adamlar, bir çocuk aklının sadeliğiyle düşünmeyi asla bir yana bırakmaz.
- Mantıksız sözlere verebileceğiniz en iyi karşılık sessizlik olacaktır.
- Zengin bir insanın değerini başkalarına ne dağıttığı ve kendine ne ayırdığı belirlir.
- Yetenekli ve ileri görüşlü bir adam elindeki küçük bir parayı servete dönüştürebilir.
- Yaptığı işe neşe katanlar birlikte çalıştıkları insanları şaha kaldırırlar.
- Gerçek alçak gönüllük ve gerçek gurur, insanın kendine hak ettiği değeri vermesi demektir.
- Gerçekten gönülden verilmiş hediyeleri severiz hepimiz.
- Yaşlanmak daha fazla anlayışlı olmayı getiriyor.
- Darlık zamanında dertleri dostlarla paylaşmak ruhumuzu aydınlatır.
- Küçük de olsa bir adım atan kişiyi cesaretlendirmeyi seviyoruz.
- Kaçtığım bütün savaşların yaralarını taşıyorum.
- Sanat, kendi hissettiklerimizi başkalarına hissettirmektedir.
- Bu tuzlu deniz, tuzunun ne kadarını Portekiz'in göz yaşlarından aldı?
- Mutlu olanlar, hayatlarını kimseye emanet etmezler.

75. **Dikkat:** Dolaylı tümleci bulmak için yükleme "neye, neyde, neyden /nereye, nerede, nereden/ kime, kimde, kimden" soruları sorulur.

Taktik: İsmi +e, +de, +den hâl eklerini alan sözcükler dolaylı tümleçtir.

Örnek:

Okula, okulda, okuldan (nereye, nerede, nereden)

Dolaylı T. D.T D.T

Bilgesu'ya, Bilgesu'da, Bilgesu'dan (kime, kimde,

D.T D.T D.T

kimden)

Aşka, aşkta, aşktan (neye, neyde, neyden)

D.T D.T D.T

Bilgehan'a İstanbul'da, bir parktan söz ettik.

Kime? Nerede? Neyden?

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi dolaylı tümleç değildir?

Not: Önce yüklemi bulunuz. Sonra dolaylı tümleci bulmak için soru sorunuz: neye, neyde, neyden /nereye, nerede, nereden/ kime, kimde, kimden.

- A) Ben sana demedim mi?
 B) İçimdekileri denize anlattım.
 C) Ben İstanbul'da mutluyum.
 D) Sen kendini ne sanıyorsun?
 E) Yeğenlerini parktan aldı.

76. **Dolaylı tümleci bulmak için yükleme aşağıdaki sorulardan hangisi sorulmaz?**

- A) Nereye B) Nerede C) Nereden
 D) Kime E) Kimi

77. **Dolaylı tümleci bulmak için yükleme aşağıdaki sorulardan hangisi sorulmaz?**

- A) Kimde B) Kimden C) Neye
 D) Neyde E) Ne

78. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde dolaylı tümleç yoktur?**

- A) Mevsimlerden medet ummuyordum.
 B) Melda'da bir piyano vardı.
 C) Nurseren'den film adı istedim.
 D) Berlin'de flarmoni orkestrası dinleyeceğim.
 E) Yurt dışını geziyorduk birlikte.

79. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde birden fazla dolaylı tümleç vardır?**

- A) Gazetelerde olayları okudum.
 B) İzmir'de, güzel hikâyeler yazdım.
 C) Vazoya, nergisleri yerleştirdim.
 D) Sokaklardan çöpler topluyordum.
 E) Sana arkadaşlarımdan söz edeceğim.

80. Geçerken şu yere uğradı yolum
Bu yerlerde böyle güzel olur mu?
 Kuğum seni uçurmuşlar gölünden
Bu göllerde böyle kuğu olur mu?

(Gevherî)

Yukarıdaki altı çizili sözcüklerin görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleç B) Nesne
 C) Özne D) Zarf tümleci
 E) Yüklem

81. "İnsandan insana dünyada kıymet olmalı." cümlesinin öğeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleş – Dolaylı tümleş – Dolaylı tümleş – Özne – Yüklem
- B) Dolaylı tümleş – Dolaylı tümleş – Dolaylı tümleş – Nesne – Yüklem
- C) Nesne – Nesne – Nesne – Özne – Yüklem
- D) Özne – Dolaylı tümleş – Zarf tümleci – Yüklem
- E) Özne – Nesne – Dolaylı tümleş – Yüklem

82. "Dolaylı tümleşler, söz grubundan (isim tamlaması, sıfat tamlaması, ikilemeler vs.) oluşabilir."

Aşağıdakilerden hangisinde dolaylı tümleş bir söz grubundan oluşmamıştır?

- A) Tasarımcı insana her yerde ihtiyaç olacak.
- B) Bilimsel araştırmalarda, psikoloji unsuruna önem verilir.
- C) Caddeleri süsleyen vitrinlerden gözümüzü alamadık.
- D) Şehrin ıslak sokaklarında kimsesiz çocuklara rastlarız.
- E) Evde, okulda, çarşıda, pazarda geziyoruz seninle.

83. Aşağıdakilerden hangisi "özne + nesne + dolaylı tümleş + yüklem"den oluşmamıştır?

- A) Sen beni sınıfta gördün.
- B) Adam, çiçeği, bahçeye ekti.
- C) Uzay araştırmaları, insanı uzaya yerleştirecek.
- D) Merak duygusu, çocukları, okula çekmeli.
- E) Teknoloji devini, herkes, internetten takip ediyor.

84. Aşağıdakilerden hangisinde dolaylı tümleş yoktur?

- A) Biz eski zaman insanı, ne anlarız yenilerin keyfinden eğlencesinden.
- B) Denizden sabah sularının ışıltısı vuruyordu belediye plajının önündeki ulu çınar ağacının dallarına.
- C) Rengârenk bayram çocuklarının neşeli seslerinde çocukluğumu hatırlarım.
- D) Dökülen sıcak hava, yanakları yakıyor, göğüsleri eziyor, nefesleri tıkıyor.
- E) Bir gün nehirler gibi çağlayarak, dağlardan ormanlardan sana varacak mıyım?

85. Nereden bakıyorum?

Serlilik, gölgelik içinden bakıyorum.

Nereye bakıyorum?

O kızgın yerlere bakıyorum.

Yukarıdaki "altı çizili" sözler arasında aşağıdakilerden hangisi veya hangileri vardır?

- A) Sadece dolaylı tümleş ve zarf tümleci
- B) Sadece dolaylı tümleş
- C) Sadece özne ve yüklem
- D) Sadece zarf tümleci
- E) Sadece zarf tümleci ve nesne

86. Aşağıdakilerden hangisinde dolaylı tümleş yoktur?

Not: Önce yüklemi bulunuz.

- A) İçeriden fısıf fısıf sesler taşıyordu dışarıya.
- B) Dünyanın en güzel yerlerinde bulundunuz mu?
- C) Yerden göğe kadar haklısın, dedi.
- D) Çantada birkaç poğaça vardı.
- E) Delide akıl ne gezer?

87. Sana büyük caddelerin birinde rastlasam.

Elimi uzatsam, tutsam götürsem!

Gözlerine baksam...

Konuşmasak ah, anlasan!..

Yukarıda kaç dolaylı tümleş vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

HIZLANALIM - 10

Aşağıdaki cümlelerdeki "özne ve dolaylı tümleşleri" bulunuz.

Dikkat: Yüklemleri bulunuz, yükleme "neye, neyde, neyden, kime, kimde, kimden, nereye, nerede, nereden" sorularını sorunuz.

1. Söz ağızdan bir kere çıkar.
2. Yayıncıdan fırlayan bir ok geriye dönmez.
3. İstemeden yanlış kararlar verene öfke tatlı gelir.
4. Zayıf kişilikli insanlar her rüzgârın önünde eğilen otlara benzer.
5. Bütün insanlar aynı şeylere gülmezler.
6. Zayıflık hata yapmaya neden olur.
7. Acı çeken bir adama açık sözlü davranmak yaralı ata altın eğer vurmaya benzer.
8. Komşularının iyiliğini çekemeyen kıskanç kafalar başkalarının talihinden nefret ederler.
9. İnce espriler; sözlerin cazibesinden, kıvrak zekâdan, ateşli ve parlak nüktelerden kaynaklanır.
10. Bu dünyada iki farklı duygu arasında gidip gelen kararsız bir adamdan daha acınası bir şey yoktur.
11. En büyük zorluklar hiç beklemediğiniz yerlerde karşınıza çıkar.
12. Gün gelir bugün bize muhtaç olana işimiz düşer.
13. Elimizden geldiğince herkese iyilik yapmalıyız.
14. Kimse cahillerden daha cesur değildir.
15. Komşu, komşunun külüne muhtaçtır.

88. Zarf tümlecini bulmak için yükleme "Nasıl / ne zaman / ne kadar / neden, niçin, niye" soruları sorulur.

"Niteleme zarfları, fiilin nasıl yapıldığını bildirir. Niteleme zarfları cümlede zarf tümleci görevinde bulunur. Zarf tümlecini bulmak için yükleme "Nasıl?" sorusu sorulur.

Aşağıdakilerden hangisinde yükleme "Nasıl?" sorusu sorulamaz?

- A) Bebek güzel güzel bakıyordu bana.
B) Annem, hızlı hızlı konuşuyordu.
C) Babam, söylene söylene ilerliyordu.
D) Biz, aramızda, komik komik gülüşüyorduk.
E) Anılarımız, bizi bırakmaz.

89. Aşağıdakilerden hangisi zarf tümlecini bulmak için yükleme sorulan sorulardan biri değildir?

- A) Ne zaman B) Nasıl C) Neden
D) Niçin E) Kim

90. Aşağıdaki cümlelerde geçen ikilemelerden hangisi zarf tümleci değildir?

- A) Deli, yolda bağıra bağıra İngilizce şarkı söylüyordu!
B) Yolcular, otobüste fısır fısır konuşuyorlardı.
C) Tatlı çocuk, ağlaya ağlaya annesine koştu.
D) Arabalar koca caddede vızır vızır ilerliyordu.
E) İlkbahar dağlarında kır çiçekleri sarı sarıydı.

91. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi zarf tümleci değildir?

- A) Yağmurla karışık dolular göktaşı gibi yere çakılıyordu.
B) Kalbim duracak gibi çarpıyordu o an.
C) Sen de bir güneş gibi doğ ömrüme.
D) Hiç yolcusu yokmuş gibi, sessizce alır yol.
E) Onun gibi birine hiç güven olmazdı.

92. Bütün aile, bir düğüne, daha doğrusu bir cenaze törenine gider gibi giyinmişti.

(Reşat Nuri Güntekin, Çalkıuşu)

Bu cümlenin öğeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne – Dolaylı tümleç – Yüklem
B) Özne – Zarf tümleci – Yüklem
C) Özne – Nesne – Yüklem
D) Nesne – Zarf tümleci – Yüklem
E) Özne – Nesne – Yüklem

93. Zarf-fiil (ulaç) ekleri, fiile zarf tümleci görevini yükler: "-arak / -ınca / -dığıında / -alı / -dıkça / -madan / -ıp / -maksızın / -a, -e / -ken" ekleri zarf tümleci kurar.

Aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) Gülerek yanıma geldi. (Nasıl?)
B) Ağlayarak rahatlırsın. (Nasıl?)
C) Düşünmeden konuşmamalısın. (Nasıl?)
D) Görmeden karar vermemeliyiz. (Nasıl?)
E) Biz de senden bahsediyorduk. (Nasıl?)

94. Aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

Dikkat: Önce yüklemi bulunuz. Sonra zarfı bulunuz.

- A) Dinleyip karar verdim.
- B) Uzanıp yatıverdim.
- C) Susup susup konuşuverdik.
- D) Onu suçlamaksızın konuşacağım.
- E) Çiçekler, bir şeyler fısıldıyordu bize.

95. Aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) Konuşmaksızın anlaştık onunla.
- B) Doya doya sarılayım sana.
- C) Seni düşündükçe seviyorum dağları.
- D) Sen uyurken ismini fısıldadım.
- E) Ben, yakın çevreden uzaktaydım.

96. Aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) Sabah uyanınca aklıma gelirsin.
- B) Onu görmeden adımımı atmam.
- C) Düşünmeksizin konuşmayalım.
- D) Olanlar aklıma geldikçe çıldırıyorum.
- E) Sana bir nasihat edeyim.

97. Bizim çocuklar, kâh el çırparak kâh kahkahalar atarak onları seyrediyordu.

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne – Zarf tümleci – Nesne – Yüklem
- B) Özne – Dolaylı tümleç – Nesne – Yüklem
- C) Nesne – Zarf tümleci – Dolaylı tümleç – Yüklem
- D) Özne – Zarf tümleci – Zarf tümleci – Yüklem
- E) Nesne – Dolaylı tümleç – Nesne – Yüklem

98. "Bugün, yarın, dün, sonra, haftaya, yarına, şimdi ..." gibi zaman bildiren sözcükler, yüklemi zaman bakımından belirtirse zarf tümleci görevinde bulunur.

"Yükleme sorulan 'ne zaman' sorusuna zaman zarfı cevap verir."

Aşağıdakilerden hangisinde "zaman zarfı" yoktur?

- A) Pazartesi sabahı, erkenden uyanıyor.
- B) Dün, herkese selam yolladım ben.
- C) Yarın işimizin çoğu bitecek.
- D) Ankara'da belki sinemaya gideriz.
- E) Haftanın üçüncü günü buluşuyoruz.

99. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "ne zaman?" sorusuna cevap olacak bir söz yoktur?

Dikkat: Önce cümleyi anlayınız. Sonra yüklemi bulunuz. Sonra da "ne zaman" sorusunu sorunuz.

- A) Günlerden bir gün Ay Kağan'ın bir oğlu oldu.
- B) Sana dün her şeyimi anlattım aslında.
- C) Sabaha iyileşirsin inşallah!
- D) Bu saatte kim arıyor beni böyle?
- E) Tan vaktinin sabahın erken saatleri olduğunu biliriz.

100. "Çoğunlukla zarf görevinde bulunan zaman bildiren sözcükler, kimi zaman isim görevinde bulunur:

Akşamları sevmem ben. / Yarınımız için ne yapıyoruz?"
İsim İsim

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zaman bildiren sözcük zarf tümleci görevinde değildir?

- A) Önce hafiften bir rüzgâr esiyor.
B) Sonra görüşürüz yavrucuğum, dedi.
C) Öncesi de sonrası da yoktur bazı bilinmezlerin.
D) Şimdi dışarı çıkın ve ellerinizi havaya kaldırın!
E) Birazdan sakinleşecektir.

101. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zaman zarfı yoktur?**

- A) Yıllar önce bu konuda bir film izlemiştim.
B) Beş on yıl sonra şoförsüz taksilere bineceğiz.
C) Bugün biz bir karar vermek zorundayız.
D) Yarını düşünelim, bugünü iyi değerlendirelim.
E) Haftaya Nevşehir turuna katılalım.

102. Gönlünü Şirin'in aşkı sarınca

Yol almış hayatın ufuklarınca

O hızla dağları Ferhat yarınca

Başlamış akmaya çoban çeşmesi

(Faruk Nafiz Çamlıbel)

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözlerde aşağıdaki öğelerden hangisi veya hangileri söz konusudur?

- A) Dolaylı tümleç ve zarf tümleci
B) Sadece zarf tümleci
C) Zarf tümleci ve özne
D) Sadece nesne
E) Nesne ve zarf tümleci

103. "Daha" sözcüğü "henüz" anlamında kullanılmışsa zaman zarfı görevindedir."

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde kullanılan "daha" sözcüğü "zaman zarfı" görevindedir?

- A) Size daha temiz bir dünya bırakmak istiyoruz.
B) Daha istiyor musun çaydan?
C) Daha kimseye âşık olmadım ben.
D) Daha neler neler alacağım sana!..
E) Bir daha bu türküyü söyleme!

104. "Yükleme sorulan neden/niçin/niye sorularına zarf tümleci cevap verir."

Aşağıdakilerden hangisinin yüklemine "Neden / Niçin / Niye" soruları sorulamaz?

- A) Sen yoksun diye güller solgun.
B) Yağmur yağdığından caddeler bomboştu.
C) Onu sevdiğim için herkesten sakınıyorum onu.
D) İğne parmağına battığından dolayı ağladı!
E) Yılların verdiği yorgunluktan söz ediyorduk.

105. "Sebep (neden) - sonuç bildiren cümlelerde neden kısmı zarf tümlecini oluşturur. Neden sorusu neden/sebep bildirmiyorsa dolaylı tümleç söz konusudur."

Örnek: Kıskandığımdan saçma davrandım. (Neden?)

Z. T.

Yüzük, gümüşten yapılmıştı. (Neden?)

D. T

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde sebep-sonuç ilişkisine bağlı olarak bir zarf tümleci kullanılmıştır?

- A) Bu elbise has ipekten dikilmişti.
B) İnsanlar can sıkıcı işlerden kaçarlardı.
C) Bu canlılar, yosunlardan türemiştir.
D) Çocuk korkudan titriyordu.
E) Canlılar, sudan oluşmuştur.

106. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zarf tümleci kullanılmamıştır?

- A) Sarayda öteden beri ipekli döşemeler, sırmalı yastıklar kullanılırdı.
- B) Vazife sırasında görmeyecek gözün evladını.
- C) Yarına kalmadan bitiririm ben işi.
- D) Kuş kafesten kaçıncaya kadar, türlü türlü hâller içinde çırpınıyordu.
- E) Çok uzun boylu, sırtları kabarık, kambur hayvanlar trene bakıyorlardı bile.

107. Aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci vardır?

- A) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
- B) Düşlerinin gerçekleşmesini dilerim.
- C) Yarımdır gurbette olanın sevinci.
- D) Bir şiir cümlesi aklıma geldi.
- E) Kardeşim, dün, uçakla Ankara'dan geldi.

108. Aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) Kahkahalar yükseliyordu dün evinizden.
- B) Çocukken fıldır fıldır oynardın her düğünde.
- C) Şakaklarıma kar mı yağdı, ne var?
- D) Çok bakımlı ve temiz geldi görüşmeye.
- E) Uzun bir yolculuktan sonra kasabaya vardım.

109. Soru bildiren "neden, niçin, niye, ne diye" sözleri cümle içinde zarf tümleci görevinde bulunur.

Örnek: Neden ağlıyorsun?

Z.T. Y.

Aşağıdakilerden hangisinde soru kelimesi zarf tümleci görevinde değildir?

- A) Niye bitmez bu özlem?
- B) Niçin gitmez dumanın senin?
- C) Ne diye çağırırsın beni avaz avaz?
- D) Bu neden imal edilmiş bir kumaş cinsidir?
- E) Bana neden bakıp bakıp gülüydün?

110. Aşağıdakilerden hangisi "zarf tümleci + özne + dolaylı tümleç + yüklem"den oluşmuştur?

- A) İnsan bir yaştan sonra değişmiyor anlaşılır.
- B) Parası bol olanın çocuğu da kıymetli oluyor nedense.
- C) O zamanlar çocuklar çocuk parklarına ait değildi.
- D) Boş arsalarda oynayan çocuklar bugün toprağı özlüyor yetişkinler oldular.
- E) Kargaların uçtuklarını, bulutların geçtiklerini görmekten bir ferahlık duyarım.

111. "İçeri, dışarı, aşağı, yukarı" sözcükleri fiili belirtirse yön zarfı görevinde bulunur. Bu sözcükler hâl eki (+e / +de / +den) alınca dolaylı tümleç görevinde bulunur.

Örnek: İçeri gir. / İçeriden ses duyduk.

Z.T. D.T.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) Aşağı indik önce.
- B) Yukarı çıktık sonra.
- C) Aşağıda bekledik.
- D) İçeri girdik.
- E) Dışarı çıktık.

112. Belirtme durum eki alan "içeri, dışarı, aşağı, yukarı" sözcükleri nesne görevinde bulunur.

Örnek: İçeriyi sildim. (Nereyi?)
Nesne Y.

Aşağıdakilerden hangisinde bu sözcüklerden biri zarf tümleci görevinde değildir?

- A) İçeri almadılar bizleri.
- B) Dışarısı çok soğuktu.
- C) Aşağı inecektik hepimiz.
- D) Yukarı çıkacaktık.
- E) Dışarı çıktı bir çocuk.

113. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yer-yön bildiren sözcük "zarf tümleci" görevinde kullanılmıştır?

- A) İçerisi sıcacıktı.
- B) Dışarıda yabancılar vardı.
- C) Yukarı mahallede oturuyoruz.
- D) Aşağı katlarda kimler var?
- E) Yukarı geliniz.

114. Aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?

- A) **Kesinlik zarfları** şunlardır: mutlaka, elbette, kuşkusuz, hiç, asla...
- B) **Olasılık zarfları** şunlardır: belki, galiba, sanırım, korkarım, herhâlde...
- C) **Yaklaşıklık zarfları** şunlardır: neredeyse, az kalsın, az daha, hemen hemen...
- D) **Yineleme zarfları** şunlardır: sık sık, bazen, haftada bir, zaman zaman, yine, tekrar, bir daha...
- E) **Dilek zarfları** şunlardır: varsayalım ki, tut ki, diyelim ki...

115. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zarf tümleci kullanılmamıştır?

- A) Senden asla vazgeçmem.
- B) Yine yeşillendi fındık dalları.
- C) Neredeyse düşüyordum dağın zirvesinden.
- D) Belki bir iş bulurum buralarda.
- E) Gölün kıyısında piknik yapmak istedik.

116. Aşağıdakilerden hangisinde "artık" sözcüğü zarf tümleci görevindedir?

- A) Artık ekmeklerden kuşlara yem yapıyoruz.
- B) Yemek artıklarını sokak hayvanlarına veriyoruz.
- C) Burası, kültürel mirasın küçük bir artığıdır.
- D) Artık sana diyecek sözüm kalmadı.
- E) Kölelere artık yemeklerden yediriyordu.

117. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi zarf tümleci görevinde değildir?

- A) İşte gidiyorum çeşmi siyahım.
- B) Artık sevmeyeceğim.
- C) Umarım her şey dilediğin gibi olur.
- D) Dedem oldukça anlayışlıdır.
- E) Akşamımı yazılarımı yazmaya ayırıyorum.

118. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi zarf tümleci değildir?

- A) İşte gidiyorum bir şey demeden.
 B) Bir sorunuz yoktur umarım.
 C) Çok fazla yorulmuştum ben.
 D) Yarına bir sözümüz kalmalı.
 E) Garip garip gezerdi sokağımızda.

119. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi gösterme zarfıdır?

- A) Daha B) En C) İşte D) Bak E) Yani

120. Aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci kullanılmamıştır?

- A) İşte, burası bam telidir.
 B) Sana anlatıyorum şimdi.
 C) Artık her şey yoluna girecek.
 D) Sanırım varlığın gizemini çözeceğiz.
 E) Saat on ikiyi gösteriyor burada.

121. (I) Islak kirpikleriyle gece yarısından sonraki İstanbul'a dalgın dalgın baktı. (II) Evet, tabii ki büyük, güzel, çok güzel bir şehirdi İstanbul. (III) Uçurum kenarlarında bitmiş göz alıcı çiçekler gibiydi. (IV) İnsanı kendine girdap gibi çekiyordu bu şehir. (V) Sonra da uçuruma yuvarlanışına sadece bakıyordu.

Yukarıda numaralandırılan cümlelerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

122. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) Berber, müşterilerini ustaca tıraş ediyordu.
 B) Kalaycı, ellerinin yarattığı onca ışıltıyı dengelemek istercesine kapkara susmuştu.
 C) Padişahları en sert dille azarlamaktan çekinmezdi.
 D) Serinlik, gölgelik içinden o kızgın yerlere hayretle bakıyorum.
 E) Uzaklardan, iskele tarafından, korkunç bir ses kükredi birdenbire.

123. I. Geçen geçti, geceyi söndür kalbim.
 Geceler de gençlik gibi eskidendi.

(M. Mungan)

II. Ağlayın âşinâsız, sessiz can verenlere
 Otel odalarında, otel odalarında...

(Necip Fazıl Kısakürek)

III. Dalgalandığın yerde ne korku ne keder...
 Gölgede bana da bana da yer ver!

(Arif Nihat Asya)

IV. Bir çiçek dermeden sevgi bağından
 Huduttan hudûda atılmışım ben

(Faruk Nafiz Çamlıbel)

V. Kendi kendini taşıyan bir ırmağın akıntısıyız.
 Hayat, bizi kendi sahilimize ulaştırdı.

(M. Mungan)

Yukarıda numaralanmış dizelerden hangilerinde zarf tümleci vardır?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
 D) III ve IV E) IV ve V

124. Aşağıdaki dizelerdeki altı çizili sözlerden hangisi ötekilerden farklı bir ögedir?

- A) Gönül verdin derlerdi o delikanlıya,
En sonunda varmışsın bir Erzincanlıya.
 B) Hâfız'ın kabri olan bahçede bir gül varmış;
 Yeniden her gün açarmış kanayan rengiyle.
 C) Her yandan küçülen bir oda gibi
 Duvarlar yanaşmış, tavan alçalmış.
 D) Unuttum çoktan geriye dönmem,
Geriye dönmem, geriye dönmem
 E) Boğazın düğümlenir, konuşamazsın
 Sen beni ölsen unutamazsın!

125. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) Çocuk aniden fenalaştı.
- B) Doğrudan bana geliniz.
- C) Bu hâle senin yüzünden düştüm.
- D) Birden döndüm ve oradan uzaklaştım.
- E) Söylenecek söz, yapılacak iş kalmadı.

**126. I. Güzel düşün, iyi hisset, yanılma aldanma;
Ne varsa doğrudur, doğruluk şaşar sanma!**
(Tevfik Fikret)

- II. Sevdiklerim göçüp gidiyorlar birer birer
Ay geçmiyor ki almayayım gamlı bir haber.
(Yahya Kemal Beyatlı)

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözlerin görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nesne
- B) Zarf tümleci
- C) Özne
- D) Yüklem
- E) Dolaylı tümleş

127. Aşağıdakilerden hangisinde zarf tümleci yoktur?

- A) Sakın bir söz söyleme... Yüzüme bakma sakın!
Sesini duyan olur, sana göz koyan olur.
- B) Oğuz çınarının gün batısına
Uzanan en görklü dalı oldular.
- C) Kimi gün fırtına, kasırga, boran...
Kimi gün de seher yeli oldular.
- D) Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızılığında ısındık.
- E) Dağlardan çöllere düşürdüğü gün
Gölgene sığındık.

HIZLANALIM - 11

Aşağıdaki cümlelerdeki "özne ve zarf tümleçlerini" bulunuz.

Dikkat: Önce yüklemi, sonra özneyi sonra da zarf tümlecinin sırasıyla bulunuz.

1. Boş bir vadinin her sesi yankılaması gibi, boş bir kafa da her kötülüğe açıktır.
2. En çok kendimizle barışık olmadığımız zamanlarda başkalarıyla uğraşırız.
3. Seni kıskanıyor olmaları sana acımalarından çok daha iyidir.
4. Tutumluluk ne kadar iyiye cimrilik o kadar sefildir.
5. Dostlarının sözlerine kulak asmayan adam dar günde düşmanlarını kendine güldürür.
6. Bir insan kendi karakterini asla bir başkasının karakterini tarif ettiği kadar canlı bir biçimde anlatamaz.
7. İlaçlar, yalnızca gerçekten gerekli olduğunda kullanılmalıdır.
8. Davranışların her zaman alçakgönüllü ve gösterişsiz olsun.
9. Hem kendi değerini kabullenmeyen hem de kendini değerini abartan kişiler eşit derecede suçludur.
10. Altın, fırında eridiğinde diğer metallerden ayrılır.
11. Samimiyetsiz arkadaşlar zor günlerde belli olurlar.
12. Dürüst bir adamın ağzından çıkan gerçekler ve sakin bir adamın öfkesi çok etkilidir.
13. Bir insanın gerçek karakteri yoksulluk koşullarında, otorite altına girdiğinde ve heyecanlandığında ortaya çıkar.

128. Yükleme sorulan "Neyle? Kimle?" sorularına edat tümleci cevap verir.

Örnek: Seninle bir plan yapacağız. (Kimle?)

Berlin'e uçakla hızlıca vardık. (Neyle?)

Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili söz öbeği edat tümleci değildir?

- A) Huzuru parayla satın alamazsınız.
 B) Dikkatsizliğinin bedelini hayatıyla ödedi.
 C) Yazar, romanlarında sosyal sınıf farklarını anlatmıştır.
 D) Travmaların sonuçlarını, insanlara, kitabıyla fark ettirdi.
 E) Gece, bu şehirle konuştum içimden.

129. Aşağıdakilerden hangisinde edat tümleci vardır?

- A) Bu aylık akşamında sen güldüğüme bakma.
 B) Söyleyemediklerimi, bak, gözlerimden anla.
 C) Bulabildin mi sonunda hep anlattığın o meşhur huzuru?
 D) Kitap okuma saatinde, babasıyla, şiir kitabı okurdular.
 E) Çok okuyan mı bilir, çok gezen mi?

130. Burası soğuk... Soğuk odalar... Yoksun, neye yarar örtünsem kat kat yorganlar? Soğuk... Soğuk olanlar. Vurdum dibe kadar, hâlimden yalnız uyuyanlar anlar.

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözler arasında hangi öge yoktur?

- A) Zarf tümleci
 B) Edat tümleci
 C) Yükleme
 D) Dolaylı tümleç
 E) Özne

HIZLANALIM - 12

Aşağıdaki cümlelerdeki "özneleri ve edat tümleçlerini" bulunuz.

1. Akıllı bir insan kişiliğini, ailesini ve evini bilmediği insanlarla fazla samimi olmaz.
2. Kızıyla hafta sonları yürüyüşe çıkardı.
3. Asil insanlarla yaşadığı ömrü boyunca.
4. Şöhretle tanıştı, çocukluğunda.
5. Bir büyük kaza, beni, yaşamla tanıştırdı.

131. Cümlelerin bir ögesi olmayan sözcükler, cümle dışı unsurlardır: "Hitaplar, ünlemler, bağlaçlar" cümle dışı unsurlardır.

Hitaplar: Anne! / Ali! / Gökhan! / Kızım! / Oğlum!

Ünlemler: Ey, ah, vah, of...

Bağlaçlar: ve, veya, ya da, de, ki, fakat, ancak, lakin, yani...

Gurbet âdemden kara, hasret ölümden acı,
 Ne zaman tükenecek bu yollar arabacı?

Yukarıdaki dizelerdeki cümle dışı unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) acı
 B) arabacı
 C) yollar
 D) âdemden
 E) hasret

132. Hitaplar ve ünlemler cümle dışı unsurlardır.

Örnek: Ne güzel komşumuzdun sen, Fahriye Abla!

Aşağıdakilerden hangisinde cümle dışı unsur vardır?

- A) Deli eniştemiz merakten hakikaten çıldıracak gibi olmuştu.
 B) Bu adları bir kere öğrendiniz mi artık unutamazsınız.
 C) Ayın en ince hâlini seviyorum.
 D) Zengin renklerini ufukuma dök ey bahar!
 E) Sen benim ciğerparemsin, dedi.

133. Kargalar, sakın anneme söylemeyin!
Bugün toplar atılırken evden kaçıp
Harbiye Nezaretine gideceğim.

(Orhan Veli Kanık)

Yukarıdaki dizelerdeki cümle dışı unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kargalar
B) Anneme
C) Sakın
D) Bugün
E) Harbiye Nezaretine

134. Bir parlıtı gördü mü gözler hemen dalıyor,
Göğüsler çekilerek nefesler daralıyor, şu karanlıkta.

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Zarf tümleci
B) Dolaylı tümleş
C) Yüklem
D) Özne
E) Cümle dışı unsur

135. I. Viran oldu evim yurdum
Ne söylesem boşa Leyla'm.

II. Korkuyorum anne!
Al beni içine.

III. Baba bana bağırma!
Bir kulağımdan giriyor sözlerin.

IV. Güneş doğmuyor yüzüme
Dünya karanlık gözüme

Yukarıdakilerden hangisinde veya hangilerinde cümle dışı unsur yoktur?

- A) I'de
B) II'de
C) III'te
D) I ve IV'te
E) IV'te

136. Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
Ben aşkımla bahar getirdim sana;
Tozlu yollarından geçtiğim uzak
İklimden şarkılar getirdim sana

(Ahmet Muhip Dıranas)

Yukarıdaki altı çizili sözlerin görevi sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüklem – Nesne – Nesne – Dolaylı tümleş
B) Zarf tümleci- Nesne – Nesne – Dolaylı tümleş
C) Özne – Zarf tümleci – Nesne – Yüklem
D) Yüklem – Özne – Özne – Dolaylı tümleş
E) Yüklem – Zarf tümleci – Nesne – Zarf tümleci

137. "Duvarın dibindeki tozlu ve sefil, âdeta sürünen mevsim sonu çiçeklerine bakarak düşünüyorum."

(Ahmet Hamdi Tanpınar, Saatleri Ayarlama Enstitüsü)

Bu cümlenin öğeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleş + zarf tümleci + yüklem
B) Dolaylı tümleş + dolaylı tümleş + yüklem
C) Özne + nesne + yüklem
D) Nesne + nesne + yüklem
E) Zarf tümleci + yüklem

138. Kambur hayvanlar, ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün, arka arkaya, ağır ağır, yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı.

Bu cümlede tekrar edilen öge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleş
B) Zarf tümleci
C) Özne
D) Nesne
E) Yüklem

139. Hepsi sırtında abâ, günlerce
Gittiler icleri hicranla dolu;
Her günün ufkunu sardıkça gece
Dediler: "Belki son akşamdır bu!"

(Yahya Kemal Beyatlı)

Bu dizelerdeki altı çizili sözlerin görevleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Özne
B) Yüklem
C) Zarf tümleci
D) Dolaylı tümleş
E) Nesne

140. Şiir yazma hastalığım
Hep böyle havalarda nüksetti;
Beni bu güzel havalar mahvetti.
(Orhan Veli Kanık)

Bu dizelerde hangi öge yoktur?

- A) Özne
B) Zarf tümleci
C) Yüklem
D) Belirtisiz Nesne
E) Belirtili Nesne

141. O gün ruhumuzdan taşan kakhaha
Hâlâ bir ok gibi kalbimi deler.
(Faruk Nafiz Çamlıbel)

Bu dizelerdeki cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne + Zarf tümleci + Zarf tümleci + Nesne + Yüklem
B) Nesne + Zarf tümleci + Zarf tümleci + Özne + Yüklem
C) Zarf tümleci + Özne + Zarf tümleci + Nesne + Yüklem
D) Özne + Zarf tümleci + Dolaylı tümleş + Nesne + Yüklem
E) Özne + Zarf tümleci + Zarf tümleci + Dolaylı tümleş + Yüklem

142. Denizin şahlandığını, kendini kaldırıp kaldırıp kıyılardaki kayalara çarptığını duyuyordu.

Bu cümledeki altı çizili sözlerin görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nesne
B) Dolaylı tümleş
C) Zarf tümleci
D) Yüklem
E) Özne

143. Kalede ve onun eteğine serpilmiş mahallelerde Türk velileri Roma ve Bizans taşlarıyla sarmaş dolaş yatarlar. (Ahmet Hamdi Tanpınar, Beş Şehir)

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleş – Özne – Edat tümleci – Zarf tümleci – Yüklem
B) Özne – Edat tümleci – Zarf tümleci – Yüklem
C) Dolaylı tümleş – Özne – Zarf tümleci – Yüklem
D) Dolaylı tümleş – Özne – Edat tümleci – Edat tümleci – Yüklem
E) Dolaylı tümleş – Nesne – Edat tümleci – Zarf tümleci – Yüklem

144. "Ortalık tozlu kakhahalarla çınladı bir zaman. Sonra bir uzaklık çöktü köye, bir uzaklık sokak olup duvar olup kapı, pencere, baca ve ses olup kıpırtılar olup ve bakışlar ve susuşlar olup her yeri doldurdu."

Yukarıdaki parçadaki yüklem hangileridir?

- A) Çınladı / çöktü / doldurdu.
B) Bir zaman / köye/ doldurdu
C) Çınladı / çöktü / olup / olup / olup / olup / olup
D) Çınladı / çöktü köye / her yeri doldurdu
E) Çınladı / çöktü / susuşlar

145. I. Ak sakallı yaşlıların duvar diplerini boşaltarak kekeme birer asa tıktırmasının peşi sıra uykuya doğru yürüdüğü saatlerde kadınlar geliyordu Reşit'in yanına...
- II. Sokaklara dağılan ayak sesleri Reşit'in içinde yankılanıyordu o sırada.
- III. Ayak sesleri yavaş yavaş Reşit'in içindeki gecede kayboluyordu.
- IV. Sonra Reşit kalıyordu içindeki gecenin içinde.

Yukarıda numaralandırılmış cümleler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle sadece zarf tümleci + özne + yüklem + dolaylı tümleçten oluşmuştur.
- B) II. cümlede özne, tamlamadan oluşmuştur.
- C) III. cümlede dolaylı tümleç, bir tamlama grubundan oluşmuştur.
- D) IV. cümle sadece zarf tümleci + yüklem + dolaylı tümleçten oluşmuştur.
- E) IV. cümlede nesne yoktur.

146. "Fısıltılarla büyüyen bu söylenti masal tozuna bulanmış upuzun kuyruğuyla kapıya dayandığında kadın donup kalmıştı."

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne + Zarf tümleci + Nesne + Zarf tümleci + Yüklem
- B) Zarf tümleci + Özne + Zarf tümleci + Yüklem
- C) Zarf tümleci + Özne + Yüklem
- D) Özne + Zarf tümleci + Nesne + Yüklem
- E) Zarf tümleci + Nesne + Zarf tümleci + Yüklem

147. İçi sanki kan dolu kocaman bir küreyi hatırlatan güneş, denizin ta ötelere ağır ağır yükseliyordu.

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne – Dolaylı tümleç – Zarf tümleci – Yüklem
- B) Nesne – Dolaylı tümleç – Zarf tümleci – Yüklem
- C) Özne – Zarf tümleci – Zarf tümleci – Yüklem
- D) Yüklem – Özne – Zarf tümleci
- E) Özne – Yüklem

148. Aşağıdakilerden hangisi "yüklem + özne"den oluşmuştur?

- A) Bizim çocuklar kâh el çırparak kâh kahkahalar atarak onları seyrediyordu.
- B) Bu yıl üzüm erlen olgunlaşacak.
- C) Bir kapı açılıp merdivende ayak sesleri duyulunca kadar orada bitkin oturdu.
- D) Bu kışın sonunda Rauf'un uzun kayboluşlarından, vefasızlığından bıkarak babasına gitti.
- E) Uzun sürmüş bir yazın son akşamındaydık hepimiz.

149. "Dar kapısından başka aydınlık girecek hiçbir yeri olmayan dükkânında, tek başına, gece gündüz kıvılcımlar saçarak çalışan Koca Ali, kafese konmuş terbiyeli bir aslanı andırıyordu."

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleç – Özne – Nesne – Yüklem
- B) Özne – Nesne – Dolaylı tümleç – Yüklem
- C) Özne – Nesne – Yüklem
- D) Nesne – Özne – Zarf tümleci – Yüklem
- E) Zarf tümleci – Dolaylı tümleç – Yüklem – Özne

150. "Dünyanın en güzel yerlerinden biri olan Sarayburnu, suyun kenarındaki ağaçlarının kubbelerinin, kulesinin ve damlarının altında toplanır."

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleç – Özne – Nesne – Yüklem
- B) Özne – Dolaylı tümleç – Yüklem
- C) Dolaylı tümleç – Zarf tümleci- özne – Nesne – Yüklem
- D) Nesne – Özne – Zarf tümleci- Yüklem
- E) Zarf tümleci – Dolaylı tümleç – Yüklem – Özne

151. Hikâye kişilerinin gerçek dışı dünyasında, henüz yazılmamış kahramanlar olarak başıboş dolanıyorduk.

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleş – Zarf tümleci – Zarf tümleci – Yüklem
- B) Nesne – Dolaylı Tümleş – Zarf tümleci – Yüklem
- C) Özne – Nesne – Dolaylı tümleş – Yüklem
- D) Nesne – Özne – Zarf tümleci – Yüklem
- E) Zarf tümleci – Dolaylı tümleş – Yüklem – Özne

152. "Bu yüzlerce kız çocuğunun çılgın neşesi, sevinci bana dalgın bir hüzünden başka bir şey vermiyor."

Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne – Dolaylı tümleş – Nesne –Yüklem
- B) Nesne – Özne – Yüklem
- C) Özne – Zarf tümleci – Nesne – Yüklem
- D) Nesne – Özne – Zarf tümleci – Yüklem
- E) Nesne – Dolaylı tümleş – Yüklem

153. "Dergide çıkan bu öyküyü, birkaç hafta önce,"

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa cümlelerin öğeleri sırasıyla nesne+zarf tümleci+dolaylı tümleş+zarf tümleci+yüklem olur?

- A) herkesten uzakta, sessizce, bir köşede okudum.
- B) gecenin geç bir saatinde, uyumadan önce okudum.
- C) kendi öğrencilerime, yavaş yavaş okudum.
- D) yıllar yılı dost olduğum bir kişiye burada zevkle okudum.
- E) bir edebiyat panelinde okudum dikkatle

154. Öykü çeşitlerinden "kısa öykü"nin kendine özgü bir yeri bulunduğu görüşüne katılıyorum.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi, öge sayısı bakımından yukarıdaki cümleyle özdeştir?

- A) Çocukluğumda büyük bir zevkle çizgi romanlar okudum.
- B) Zamanın bize ait olduğu tek zaman parçasıdır çocukluğumuz.
- C) Şiirden daha fazla korktuğum hiçbir şey yok dünyada.
- D) Resim ve fotoğraf bazen yazıyı tamamlayabilir.
- E) Aynı kiraz dalı bir kere bile sallanmaz aynı rüzgârla.

155. Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili bölüm cümlelerin öznesi değildir?

- A) Kedinin gözleri iki kırmızı fener gibi parladı.
- B) Bahçemde portakal çiçeği açtı açtı döküldü.
- C) Kimin için yanıp söner uzak yıldızlar?
- D) Küçük kızın gözleri açıldı mavi mavi.
- E) Birdenbire güneşi, buluta benzemez sarı bir sis kapladı.

156. "Güneşin batmasına yakın saatlerde yakanırdı gölgesi kuytu bir dereye."

Bu cümlelerin ögesi aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Zarf tümleci – Yüklem – Özne – Dolaylı tümleş
- B) Dolaylı tümleş – Yüklem – Nesne – Dolaylı tümleş
- C) Özne – Dolaylı tümleş – Yüklem – Zarf tümleci
- D) Zarf tümleci – Nesne – Yüklem – Zarf tümleci
- E) Zarf tümleci – Yüklem – Nesne – Zarf tümleci

157. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde nesne belirtili ad tamlamasından oluşmuştur?

- A) Saat gecenin içinde aydınlık bir haber gibi çalıyor.
- B) Yağmuru özlüyorum sonra, kahverengi gözlerini.
- C) Çekildik suları aydınlatan göğün eteklerinden.
- D) Gittikçe çoğalıyor ömrümüzün dökülen yaprakları.
- E) Dedem hepimizin saçlarını okşardı bayramlarda.

158. Aşağıdakilerin hangisinde nesne açıklayıcısıyla birlikte verilmiştir?

- A) Öykünün kendisi kalıcıyla geçicinin çatışmasından, geriliminden çıkıyor.
- B) Çocukluk - çocukluk vatan dediğimiz şeydir - yazmanlığı şairlerin işidir.
- C) Yazar kurguya, o büyük yapıya, geçerken parçaların yerlerini değiştirir.
- D) Şiirin umutsuzluğu, ki aslında umududur, hiç bitmez.
- E) Sinemayı, o düş perdesini, herkes seviyor çağımızda.

159. "Berna Moran, Türk edebiyatının en önemli eleştirmenlerindedir."

Aşağıdakilerden hangisi, öğelerinin sıralanışı bakımından bu cümleyle özdeştir?

- A) Gözlerimi kapatınca gidebilirim mavi bir limana.
- B) Bembeyaz dallardan dağılan kargalarla başladı sabah.
- C) İnsan, doğanın en iyi yardımcısıdır.
- D) Unuttum o tepeyi, dağ kuşlarını, küçümen kuzuları.
- E) Sesim o sessiz sokakta dalga dalga yayılıp kayboldu.

160. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öğelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Bütün kış sürüp giden soğuklardan, baş ağrılarından bunalan şair / bahar gelince / temiz havanın, doğanın kucacağına atlamak / ister.
- B) Necatigil, / şiirlerinde / aşka, kara sevdaya tutulmuş kimselerin durumunu ve onlardaki değişimi / tasvir eder.
- C) Sanatçı, / İstanbul'daki çevre kirlenmesini çok somut bir şekilde gördüğünden / toplumun vicdanı olmaya / çalışmıştır.
- D) Eski bir sevgilinin kalpte bıraktığı acıyı ve hüznü duygusunun en yoğun şekilde işlenişini / biz / "Gizli Sevda" şiirinde buluyoruz.
- E) Orta hâlli yurttaşları / en çok / bir şey almaya girdiği dükkândaki tezgâhtarların "Başka ne istersiniz?" yolundaki ısrarları / ezmetedir.

161. "Orhan Kemal, ilk kitabı Ekmek Kavgası'nın çıkışından önce, dönemin edebiyat yaşamında kabul edilmişti."

Bu cümlenin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Özne – Zarf tümleci – Zarf tümleci – Yüklem
- B) Nesne – Dolaylı tümleç – Dolaylı tümleç – Yüklem
- C) Özne – Zarf tümleci – Dolaylı tümleç – Yüklem
- D) Zarf tümleci – Özne – Dolaylı tümleç – Yüklem
- E) Nesne – Özne – Zarf tümleci – Yüklem

162. Goethe, insanoğlunu doğum ile ölüm arasındaki süreyi sonsuzlukla doldurabildiği için doğanın en ayrıcalıklı varlığı saymıştı.

Yukarıdaki cümlenin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Nesne – özne – zarf tümleci – nesne – yüklem
- B) Özne – nesne – zarf tümleci – nesne – yüklem
- C) Özne – nesne – dolaylı tümleç – nesne – yüklem
- D) Nesne – özne – dolaylı tümleç – nesne – yüklem
- E) Özne – nesne – zarf tümleci – dolaylı tümleç – yüklem

163. Aşağıdakilerden hangisi öge dizilişi bakımından "Homeros, mavi gökyüzüyle, mavi deniziyle parlayan Akdeniz'in destanlarını söyledi." cümlesiyle özdeştir?

- A) Ruhum, yağmurla şenlenmiş, tazelenmiş doğa gibi gülümsüyor.
- B) İnsanın başkalarına söyledikleri kendi duymak istedikleridir.
- C) Zihnimizdeki dünyayı sizin gözlerinizin önüne serdim.
- D) Morallerin zayıf olduğu zamanda en önemli şey çöşku yaratabilmektir.
- E) Yazar, insanın değişmeyen yönü olan özünü yazmıştır.

164. Kuru yaprakların keskin kokusu, bu akşam bana bayıltıcı ihlamur ve taze çam kokularını hatırlatıyor.

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Nesne – zarf tümleci – dolaylı tümleç – nesne – yüklem
- B) Özne – dolaylı tümleç – zarf tümleci – nesne – yüklem
- C) Özne – zarf tümleci – dolaylı tümleç – nesne – yüklem
- D) Nesne – dolaylı tümleç – zarf tümleci – nesne – yüklem
- E) Özne – zarf tümleci – nesne – dolaylı tümleç – yüklem

165. Aşağıdakilerden hangisinde dolaylı tümleç açıklayıcısıyla birlikte verilmiştir?

- A) Uzun bir süre daha kimi, niçin beklediğimi de unutarak bekledim.
- B) Yaşamaya, insanın kendini tanıma süreci olarak da bakılabilir.
- C) Serol'a, çocukluk çağımın en güzel arkadaşına, bir mektup yazdım.
- D) Büyük bir meşenin düz ve gölgelik dibine, keyifle uzandım.
- E) Yeni bir insan, yeni bir olay, yeni bir yazı kendini öğretir insana.

166. Herkesin olgunlaşmamış deha dediği şey, aslında çocukluğun dehasıdır.

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Özne – nesne – zarf tümleci – yüklem
- B) Özne – zarf tümleci – yüklem
- C) Nesne – zarf tümleci – yüklem
- D) Özne – yüklem
- E) Özne – nesne – yüklem

167. Bu, çocukluğumun belli belirsiz, bir görünüp bir kaybolan yüzlerinden biriydi.

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Özne – dolaylı tümleç – yüklem
- B) Özne – yüklem
- C) Nesne – yüklem
- D) Özne – zarf tümleci – yüklem
- E) Nesne – dolaylı tümleç – yüklem

168. Demin beni ağlatacak denli duygulandıran sesle ilgisi olmayan, sert bir sestir, bu.

Bu cümlelerin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Yüklem – özne
- B) Özne – yüklem
- C) Zarf tümleci – yüklem – özne
- D) Özne – zarf tümleci – yüklem
- E) Yüklem – zarf tümleci – özne

169. Umut, her zaman, insanı insan yapan ve koşullarını değiştirmek için onu ayakta tutan temel değerlerden biridir.

Bu cümlenin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Özne – zarf tümleci – yüklem
- B) Nesne – zarf tümleci – yüklem
- C) Özne – zarf tümleci – zarf tümleci – yüklem
- D) Nesne – zarf tümleci – zarf tümleci – yüklem
- E) Özne – zarf tümleci – dolaylı tümleç – yüklem

170. Çocukları ve gençleri, kitapların büyüğü ve muhteşem dünyasına ilk adımları atmaya ikna edecek, sıkıcılıktan uzak eserlerdir çizgi romanlar.

Bu cümlenin öğeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Yüklem – özne
- B) Nesne – zarf tümleci – yüklem – özne
- C) Özne – zarf tümleci – zarf tümleci – yüklem
- D) Nesne – zarf tümleci – zarf tümleci – yüklem
- E) Özne – zarf tümleci – dolaylı tümleç – yüklem

171. (I) Boşnakça bir halk türküsüydü bu. (II) Bu türküde bir Avşar kilimindeki renklerin cümbüşü vardı. (III) Bu türküde hasret vardı, bu türküde arzu, bu türküde aşk. (IV) Bu türkünün motifleri Hint'te, Çin'de, Kazablanka'da, New York'ta, Po Vadisi'nde, Güney Amerika Bozkırları'nda, Orta Anadolu'da da vardı. (V) Bu türkü insanlığın hasretlerini, arzularını belirten nakışlarla işli bir türküydü.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin öge sıralanışıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle yüklem ve öznenen oluşmuştur.
- B) II. cümle dolaylı tümleç – özne – yüklemden oluşmuştur.
- C) III. cümlede birden fazla özne ve yinelenen dolaylı tümleç vardır.
- D) IV. cümle özne – dolaylı tümleç ve yüklemden oluşmuştur.
- E) V. cümlede edat tümleci vardır.

172. (I) Tuhaf bir çocuktu. (II) Sanki içinde biri daha varmış da onu bir yerlere sürüklüyormuş gibiydi hareketleri. (III) Pencereden baktım ardından. (IV) Kalabalığın içindeyken suda yüzen bir ağaç kütüğünü andırıyordu. (V) Şu şehir, insanı ne tuhaf hâle getiriyor!

Bu parçada numaralanmış cümlelerin öge sıralanışıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I'de sadece yüklem vardır.
- B) II'de yüklem ek fiil almış bir edat grubudur.
- C) III'te üç ögeli bir cümle vardır.
- D) IV'te zarf tümleci – nesne – yüklem vardır.
- E) V'te özne, isim tamlamasından oluşmuştur.